

FOTOKOPIJA ISPRAVE KAO DOKAZ U POSTUPKU

U situaciji kada nije moguće pribaviti ispravu u originalu, nije isključena mogućnost upotrebe fotokopije isprave, pri čemu je pitanje da li fotokopija isprave predstavlja nezakonit dokaz faktičko pitanje u svakom konkretnom slučaju, te zavisi i od toga da li postoji sumnja u njenu verodostojnost, a samim tim da li je takva isprava podobna da služi kao dokaz neke činjenice koja ima značaj za pravne odnose.

Iz obrazloženja:

Prema odredbi člana 139 stav 1 ZKP, ispravu po službenoj dužnosti ili na predlog stranaka pribavlja organ postupka ili podnose stranke, po pravilu, u originalu.

Odredbom člana 405 stav 4 ZKP propisano je da se isprave koje se koriste kao dokaz, ukoliko je to moguće, podnose u originalu.

Iz citiranih zakonskih odredaba proizlazi da u situaciji kada nije moguće pribaviti ispravu u originalu, što je u konkretnom slučaju posredi, nije isključena mogućnost upotrebe fotokopije isprave, pri čemu je pitanje da li fotokopija isprave predstavlja nezakonit dokaz faktičko pitanje u svakom konkretnom slučaju, te zavisi i od toga da li postoji sumnja u njenu verodostojnost, a samim tim da li je takva isprava podobna da služi kao dokaz neke činjenice koja ima značaj za pravne odnose.

U konkretnom slučaju, navedena fotokopija, po oceni Vrhovnog kasacionog suda, ne predstavlja dokaz na kome se presuda ne može zasnivati, jer ne postoji sumnja u njenu verodostojnost, odnosno odbrana ne ukazuje na to u čemu se ova sastoji, zbog čega je takva potvrda podobna da služi kao dokaz u predmetnom krivičnom postupku.

Presuda Vrhovnog kasacionog suda, Kž. 744/22 od 13. IX 2022)

Izvor: Izbor sudske prakse br. 7-8/2023, str. 43.

VRAĆANJE VOZILA VLASNIKU

Putničko vozilo lica koje je prijavilo krađu vozila, polisa osiguranja i saobraćajna dozvola ne predstavljaju predmete čije je oduzimanje neophodno radi zaštite interesa opšte bezbednosti ili iz razloga morala.

Iz obrazloženja:

Osporavajući pravilnost prvostepenog rešenja, javni tužilac u žalbi iznosi sopstveni stav da je sud pogrešno utvrdio da su prestali razlozi zbog kojih su napred navedeni predmeti privremeno oduzeti, obrazlažući ovakav stav navodima da postupak nije pravosnažno okončan u odnosu na optužene V. Š. i Z. Đ., da optuženi Z. Đ. nikada nije saslušan zbog krivičnog dela koje mu se stavlja na teret, budući da je u bekstvu, a da mu se na teret upravo stavlja da je u predmetnom putničkom vozilu neovlašćeno držao vatreno oružje i municiju, te da je stoga moguće da nakon davanja njegove odbrane forenzički pregled tog vozila bude ponovo potreban.

Iznetim navodima žalbe ne dovodi se u pitanje pravilnost i zakonitost pobijanog rešenja. Naime, prvostepeni sud je pravilno postupio kada je odlučio da se predmetno putničko vozilo, zajedno s obrascem saobraćajne dozvole i polisom osiguranja, vrate K. P. iz Beograda kao njihovom vlasniku, pozivajući se na odredbe člana 151 stav 1 i člana 535 ZKP.

Odredbom člana 151 stav 1 ZKP određeno je da će se predmeti koji su u toku postupka privremeno oduzeti vratiti držaocu ako prestanu razlozi zbog kojih su predmeti privremeno oduzeti, a ne postoje razlozi za njihovo trajno oduzimanje (član 535 ZKP).

Odredbom člana 153 stav 1 ZKP propisano je da će se prilikom pretresa oduzeti predmeti i isprave koji su u vezi sa svrhom pretresanja, a stavom 4 da će se predmeti odmah vratiti licu od koga su oduzeti ako javni tužilac nađe da nema osnova za pokretanje krivičnog postupka ili ako prestanu razlozi zbog kojih su predmeti privremeno oduzeti, a ne postoje razlozi za njihovo trajno oduzimanje (član 535 ZKP).

U konkretnom slučaju iz pobijanog rešenja i spisa predmeta proizlazi da je K. P. iz Beograda vlasnik predmeta koji joj se vraćaju pobijanim rešenjem, pri čemu i iz optužnice javnog tužioca, koji je podneo žalbu, proizlazi da je predmetno vozilo vlasništvo K. P. iz Beograda, koja je i prijavila krađu ovog vozila 27. 3. 2017. godine.

Prvostepeni sud je pravilno imao u vidu da su predmetno vozilo, obrazac saobraćajne dozvole i polisa osiguranja uz potvrdu o privremeno oduzetim predmetima privremeno oduzeti od optuženog N. S., u odnosu na koga je krivični postupak pravosnažno okončan i kome je uz kaznu zatvora izrečena mera bezbednosti oduzimanja predmeta, i to opojne droge, oružja i municije. A ne i vozila koje je vlasništvo K. P., sa polisom osiguranja i saobraćajnom dozvolom.

Kod ovakvog stanja stvari, pravilno je Prvostepeni sud, nalazeći da navedeni predmeti ne predstavljaju predmete čije je oduzimanje shodno odredbi člana 535 ZKP neophodno radi zaštite interesa opšte bezbednosti, ili iz razloga morala, zaključio da su ispunjeni uslovi iz člana 151 stav 1 ZKP da se K. P. vrate navedene stvari, pravilno ceneći okolnost da su tužilaštvo i policija imali više od dve godine da iz navedenog vozila izuzmu sve dokaze koji bi mogli biti od značaja za krivični postupak, radi eventualnog veštačenja ili vršenja drugih provera, a takođe, da bi i daljim zadržavanjem navedenih stvari bila ugrožena ustavna i zakonska prava podnosioca zahteva K. P., i to pre svega pravo na imovinu propisano članom 58 Ustava Republike Srbije.

Navod žalbe da je optuženi Z. Đ. u bekstvu i da do sada nije saslušan nije od uticaja na drugačije odlučivanje, naročito ako se u vidu ima to da je neizvesno da li će i kada ovaj biti dostupan državnim organima, kao i da se žalbom upravo navodi da je samo moguće da nakon davanja njegove odbrane pregled vozila bude ponovo potreban, a od uticaja nije ni navod žalbe da je godinu dana pre donošenja pobijanog rešenja zahtev za vraćanje tih predmeta bio odbijen.

(Rešenje Apelacionog suda u Nišu, Kž 2 643/20 od 26. XI 2020)

Izvor: Izbor sudske prakse br. 7-8/2023, str. 44.

ZAKON O BEZBEDNOSTI SAOBRAĆAJA NA PUTEVIMA

Nema pravo na naknadu nematerijalne štete tužilac koji je kao učesnik u saobraćaju (vozač) odbio da se podvrgne ispitivanju pomoću alkometra iako je bio dužan da bez odlaganja postupi po nalogu ovlašćenog lica i omogućiti vršenje takvog ispitivanja, zbog čega je opravdano zadržan u prostorijama policije u trajanju od 12 časova.

Iz obrazloženja:

Iz spisa predmeta proizlazi da su radnici tužene policijski službenici Ž. M. i N. T. dana 14. 10. 2018. godine vršeći kontrolu saobraćaja u noćnim satima zaustavili vozilo kojim je upravljao tužilac, kako bi izvršili njegovu alkotestiranje putem aparata alkometra. Nakon što se tužilac nije podvrgao alkotestiranju, odnosno odbio je alkotestiranje jer nije dovoljno usmerio dah prema aparatu, uprkos uputstvima koja su mu davali radnici tužene, on je sproveden u prostorije PS... gde je zadržan u trajanju od 12 časova. Tom prilikom radnici tužene nisu odveli tužioca u Dom zdravlja radi vršenja analize krvi na prisustvo alkohola, iako je tužilac to zahtevao. Povodom opisanog prekršaja vođen je prekršajni postupak protiv tužioca u predmetu koji je

okončan tako što je obustavljen rešenjem od 19. 10. 2020. godine zbog nastupanja apsolutne zastarelosti prekršajnog gonjenja. Tužilac je tvrdio da su radnici tužene kritičnom prilikom postupili nezakonito kada su tužioca zadržali u PS... 12 sati, zbog čega je tužilac pretrpeo nematerijalnu štetu po traženim vidovima za koju je odgovorna tužena.

Na tako utvrđeno činjenično stanje Prvostepeni sud je pogrešno primenio materijalno pravo kada je ocenio da su radnici u konkretnom slučaju postupali nezakonito. Naime, iz svih pismenih dokaza u spisima predmeta: dopisa PS... od 14. 10. 2018. godine, prekršajnih spisa i zapisnika o izvršenoj kontroli učesnika u saobraćaju od 14. 10. 2018. godine sa potvrdom od istog datuma, proizlazi da je tužilac kritičnog dana odbio da se podvrgne utvrđivanju prisustva alkohola u organizmu pomoću alkometra, iz kog razloga je zadržan u prostorijama PS... u trajanju od 12 časova, što su činjenice koje su svojim iskazima potvrdili policijski službenici saslušani kao svedoci Ž. M. i N. T., a čiji iskazi su u bitnom saglasni.

Prema odredbama čl. 278 stav 1 tačka 4 i 280 Zakona o bezbednosti saobraćaja na putevima, policijski službenik će privremeno isključiti vozača iz saobraćaja ako odbije da se podvrgne ispitivanju, pri čemu isključenje kod blage, odnosno umerene alkoholisnosti traje 12 sati. Radi utvrđivanja prisustva alkohola policijski službenik može vozača da podvrgne ispitivanju pomoću alkometra, a vozač je dužan da bez odlaganja postupi po nalogu ovlašćenog lica i omogućiti vršenje takvog ispitivanja. Prema navedenim odredbama Zakona, policijski službenik može vozača odvesti u najbližu zdravstvenu ustanovu kada iz očigledno opravdanih razloga ne može da se izvrši ispitivanje pomoću alkometra, a ukoliko učesnik u saobraćaju ospori rezultat dobijen ispitivanjem alkometrom može zahtevati da se izvrši analiza krvi u ovlašćenju zdravstvenoj ustanovi, pri čemu se taj zahtev podnosi u pismenoj formi na licu mesta na zapisniku u kome su utvrđeni rezultati ispitivanja. Identične odredbe sadrži član 17 Pravilnika o načinu vršenja kontrole i neposrednog regulisanja saobraćaja na putevima i vođenju obaveznih evidencija o primeni posebnih mera i ovlašćenja – da vozač može biti podvrgnut analizi krvi na prisustvo alkohola u najbližoj zdravstvenoj ustanovi samo ukoliko iz opravdanih razloga ne može biti podvrgnut ispitivanju pomoću alkometra ili ako ospori rezultat koji je pokazao alkometar.

Prema utvrđenom činjeničnom stanju, u konkretnom slučaju nije bilo opravdanih razloga zbog kojih tužilac nije mogao biti podvrgnut merenju prisustva alkohola u krvi putem aparata – alkometra na licu mesta, već je odmah zahtevao da bude sproveden u Dom zdravlja radi analize krvi na prisustvo alkohola, a da prethodno nije bio podvrgnut alkokotestiranju na licu mesta, kako bi eventualno osporio rezultat koji pokazuje alkometar i na svoj pismeni zahtev bio upućen u zdravstvenu ustanovu. To znači da prema citiranim propisima u konkretnom slučaju nisu postojali uslovi da tužilac bude podvrgnut analizi krvi na prisustvo alkohola u DZ, a s druge strane ovlašćeni radnici tužene su postupili zakonito kada su tužiocu koji je odbio

da se podvrgne alkotestiranju na licu mesta jer nije pravilno usmerio dah ka aparatu alkometru odredili zadržavanje u trajanju od 12 časova. Iz navedenog proizlazi da je tužilac svojim nedozvoljenim postupanjem prouzrokovao zadržavanje u PS... u navedenom trajanju, a da je postupanje policijskih službenika bilo u skladu s citiranim propisima.

Tužilac u konkretnom slučaju nema pravo da zahteva naknadu nematerijalne štete, zbog čega je ovaj sud odlučio da kao u izreci drugostepene presude i prvostepenu presudu preinači tako što je tužbeni zahtev odbio kao neosnovan, shodno odredbi člana 394 tačka 4 ZPP.

(Presuda Višeg suda u Valjevu, Gž 1012/23 od 18. V 2023)

Izvor: Izbor sudske prakse br. 7-8/2023, str. 49.

PREKRŠAJ IZ ZAKONA O RADNOM VREMENU POSADE VOZILA U DRUMSKOM PREVOZU I TAHOGRAFIMA

Vozač koji upravlja skupom vozila, a da u digitalni tahograf na početku radnog vremena istog dana nije uneo standardnu slovnu oznaku države u kojoj se vozilo nalazilo u tom trenutku, čini prekršaj iz člana 16 stav 14 Zakona o radnom vremenu posade vozila u drumskom prevozu i tahografima.

Iz obrazloženja:

Odredbom člana 61 stav 1 tačka 32) Zakona o radnom vremenu posade vozila u drumskom prevozu i tahografima (*Sl. glasnik RS* broj 96/15, 95/18) propisano je da će se novčanom kaznom u fiksnom iznosu od 10.000 dinara kazniti za prekršaj fizičko lice koje u digitalni tahograf ne unese podatke o državi na početku, odnosno završetku rada na vozilu, suprotno članu 16 stav 14 ovog zakona (član 12 stav 5 bis aneksa AETR sporazuma). Prema članu 16 stav 14 istog zakona, na početku i po završetku radnog vremena u vozilu u koje je ugrađen digitalni tahograf vozač je dužan da u digitalni tahograf unese standardnu slovnu oznaku države u kojoj se vozilo u tom trenutku nalazi.

Odredbom člana 10 stav 1 Zakona o prekršajima propisano je da prekršaj može biti izvršen činjenjem ili nečinjenjem. Prema stavu 2 istog člana, prekršaj je izvršen nečinjenjem kada je propuštanje da se preduzme određeno činjenje propisom predviđeno kao prekršaj.

Odredbom člana 12 istog zakona propisano je da je prekršaj izvršen kako u mestu gde je učinilac radio ili bio dužan da radi, tako i u mestu gde je posledica nastupila.

Prekršaj koji je okrivljenom stavljen na teret izvršen je nečinjenjem, jer je dana ... 2020. godine upravljao skupom vozila registarske oznake ... a da u digitalni tahograf na početku radnog vremena istog dana nije uneo standardnu slovnu oznaku države u kojoj se vozilo nalazilo u tom trenutku, što je suprotno članu 16 stav 14 Zakona o radnom vremenu posade vozila u drumskom prevozu i tahografima. Kako je, shodno citiranim propisima, posledica prekršaja izvršenog nečinjenjem trajnog karaktera, jer takav prekršaj predstavlja propuštanje da se preduzme određeno činjenje, prvostepeni sud nije bio u obavezi da u izreci presude navede tačno mesto izvršenja prekršaja. To stoga što mesto izvršenja prekršaja u konkretnom slučaju ne predstavlja bitno obeležje prekršaja jer je prekršaj izvršen nečinjenjem, već bitno obeležje predstavlja vreme njegovog izvršenja (početak radnog vremena okrivljenog dana... 2020. godine), koje je nesumnjivo utvrđeno i navedeno u izreci pobijane prvostepene presude.

(Presuda Vrhovnog kasacionog suda, Przz. 23/21 od 12. VII 2022)

Izvor: Izbor sudske prakse br. 7-8/2023, str. 49.

Izbor: Ljiljana Lazarević Davidović, dipl. pravnik